

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 254/2012-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. júna 2012 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti E. K. S., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. R. P., B., vo veci namietaného porušenia základného práva a práva na spravodlivé súdne konanie zaručených v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení so základným právom a právom na ochranu vlastníctva zaručených v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 25 CoE 82/2011-50 z 31. októbra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti E. K. S., s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. februára 2012 doručená sťažnosť spoločnosti E. K. S., B. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva a práva na spravodlivé súdne konanie zaručených v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení so základným právom a právom na ochranu vlastníctva zaručených v čl. 20 ods. 1 ústavy a v čl. 1

Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 25 CoE 82/2011-50 z 31. októbra 2011.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že napadnutým uznesením č. k. 25 CoE 82/2011-50 z 31. októbra 2011 krajský súd v odvolacom konaní potvrdil uznesenie Okresného súdu Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) č. k. 4 Er 226/2011-22 z 28. júla 2011, ktorým bola zamietnutá žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v prospech sťažovateľky ako oprávnenej z exekúcie, a to na základe exekučného titulu vydaného Stálym rozhodcovským súdom Slovenskej bankovej asociácie (ďalej len „rozhodcovský súd“) pod č. k. II/2010-4928 zo 4. februára 2011. Označeným exekučným titulom bola povinná z exekúcie zaviazaná zaplatiť sťažovateľke sumu 786,95 € s príslušenstvom, ktorú poskytol právny predchodca sťažovateľky (T. banka, a. s.) povinnej na základe zmluvy o vydaní a používaní kreditnej karty (ďalej len „sporná zmluva“) z 3. mája 2004.

Keďže preskúmaním exekučného titulu dospel okresný súd k záveru, že rozhodcovskú doložku obsiahnutú v spornej zmluve treba považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku, pretože sa prieči dobrým mravom, ex offo na základe § 44 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) zamietol žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia na výkon exekúcie na podklade označeného exekučného titulu, pričom krajský súd predmetné rozhodnutie okresného súdu vyhodnotil ako vecne správne, a preto ho potvrdil.

Podľa názoru sťažovateľky *„Napadnutým rozhodnutím zasiahol krajský súd do práv sťažovateľa dvoma spôsobmi: jednak ústavne neudržateľnou svojvôľou pri výklade svojej právomoci nevydať poverenie a jednak porušením svojej ústavnej povinnosti na presvedčivé odôvodnenie svojho rozhodnutia.“*

Prvú z námietok spočívajúcu v tvrdení, že okresný súd nevydaním poverenia na vykonanie exekúcie prekročil svoju právomoc, sťažovateľka odôvodnila takto:

«... oprávnenie exekučného súdu vecne preskúmať exekučný titul pri rozhodovaní o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie ... nie je možné vyvodit' z ustanovenia §44 ods. 2 Exekučného poriadku ani pri tom najextenzívnejšom výklade únievého práva a príslušnej rozhodovacej činnosti Súdneho dvora Európskej únie.

Základným interpretačným východiskom pre posúdenie rozsahu preskúmvacej pôsobnosti exekučného súdu, príslušného konať vo veci exekúcie právoplatného a vykonateľného rozhodcovského rozsudku, je fakt, že aj v prípade, ak exekučným titulom je rozhodcovský rozsudok, súd, ktorý koná vo veci jeho výkonu, je „príslušný konať ako exekučný súd“ (§ 45 ods. 3 EP), resp. je príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu (§ 45 ZRK), t.j. a contrario nie je vecne príslušný vo veci konať či už ako súd vyššej inštancie, kasačný súd alebo súd konajúci o opravnom prostriedku.

Rozsah preskúmvacej pôsobnosti exekučného súdu vo vzťahu k rozhodcovským rozsudkom je v štádiu konania, keď exekučný súd preskúmvava žiadosť o vydanie poverenia, totožný s rozsahom jeho preskúmvacej pôsobnosti vo vzťahu k rozsudkom súdov. Iný rozsah preskúmvacej pôsobnosti (§45 ods. 1 písm. c)) sa po zohľadnení relevantnej judikatúry Súdneho dvora EÚ môže uplatniť v neskorších fázach exekučného konania, konkrétne práve a len po tom, ako bola nariadená exekúcia, a to z dôvodu vzájomnej kombinácie § 57 ods. 2 EP s § 45 ods. 1,2 ZRK, ktorý ustanovuje osobitné dôvody pre zastavenie exekúcie, pričom tieto dôvody sú koncipované širšie, ako v prípade rozsudkov všeobecných súdov. Aj v takom prípade však platí, že pôsobnosť exekučného súdu nemá povahu hmotnoprávneho prieskumu exekučného titulu, ale sa dotýka „len“ vlastností plnenia, na ktoré zaväzuje rozhodcovský rozsudok. ...

V skratke, zatiaľ čo v štádiu po vydaní poverenia je rozsah preskúmvacej pôsobnosti exekučného súdu vo vzťahu k rozhodcovským rozsudkom širší ako vo vzťahu k rozsudkom všeobecných súdov, v štádiu rozhodovania o návrhu na vydanie poverenia disponujú všetky exekučné tituly úplne totožným nárokom na procesnú ochranu. ...

Rozdiel v rozsahu a podmienkach uplatnenia preskúmvacej pôsobnosti exekučného súdu v štádiu pri vydávaní poverenia a v štádiu rozhodovania o námietkach je kľúčovým aj v kontexte judikatúry Súdneho dvora. Ignorovaním právneho významu tohto rozdielu

krajský súd pri výklade predmetných ustanovení Exekučného poriadku postupoval v bezprostrednom rozpore s relevantnou judikatúrou Súdneho dvora...

... V súhrnnej skratke, z ustanovenia 44 ods. 2 Exekučného poriadku, ani v spojitosti s ustanovením § 45 ods. 1 a 2 ZRK nie je možné vyvodiť záver o existencii oprávnenia exekučného súdu preskúmať súlad exekučného titulu s hmotným právom, podľa ktorého bolo o exekučnom titule rozhodnuté a z toho dôvodu zamietnuť žiadosť o udelenie poverenia. V predmetnom štádiu exekučného konania je exekučný súd oprávnený preskúmať iba a len, či ide o rozhodnutie oprávneného orgánu, či je rozhodnutie vykonateľné a jeho vykonateľnosť je vyznačená oprávneným orgánom. Postupom nad rámec tohto rozsahu exekučný súd koná v bezprostrednom rozpore s relevantnou judikatúrou Súdneho dvora, ktorá podmienky úradnej povinnosti súdu skúmať prípadnú nekalú povahu rozhodcovskej doložky definuje odkazom na rozsah preskúmvacej právomoci vymedzený vnútroštátnymi pravidlami.»

Námietku o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia krajského súdu sťažovateľka zdôvodnila takto:

«... ak je odvolanie voči súdnemu rozhodnutiu porovnateľné so žalobou voči rozhodcovskému rozsudku, potom musí byť v oboch prípadoch zabezpečená rovnocenná ochrana práv spotrebiteľa garantovaná smernicou aj v exekučnom konaní. Inými slovami, že ak by sa ustanovenie §45 ods. 1 písm. c) v spojitosti s § 45 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní vykladalo tak, že ukladá exekučnému súdu ex offo skúmať, či rozhodcovská zmluva neobsahuje neprijateľné podmienky bez toho, aby bol tento rozsudok napadnutý žalobou, musí byť v zmysle zásady rovnocennosti uložená rovnaká povinnosť exekučnému súdu aj v rámci konania o výkone prvostupňového právoplatného rozsudku či platobného rozkazu, čo však zjavne vôbec neplatí. ...

Pritom sa odvolací súd vôbec nevysporiadal so sťažovateľovou námietkou, že dojednaná rozhodcovská doložka nie je neprijateľnou podmienkou a že jej dojednanie nemôže byť v rozpore s dobrými mravmi, lebo ho predpokladá zákonná úprava. ...

Krajský súd tak napadnutým rozhodnutím bez uvedenia presvedčivých dôvodov a bez poskytnutia odpovede na právne významné námietky sťažovateľa, týkajúce sa samej podstaty veci, navodil stav, kedy síce sťažovateľ disponuje právoplatným a vykonateľným

rozhodnutím rozhodcovského súdu - platným exekučným titulom - ale svojho práva sa efektívne nedomôže. keďže mu v podaní žaloby na všeobecnom súde bráni prekážka právoplatne rozhodnutej veci. Postupoval teda v priamom rozpore s článkom 152 ods. 4 Ústavy SR a zvolil ústavne nekonformný výklad § 44 ods. 2 Exekučného poriadku pred výkladom, ktorý by rešpektoval základné práva sťažovateľa.

Sťažovateľ sa domnieva, že takéto „medzery“ v odôvodnení sú o to závažnejšie a majú o to väčší dopad na jeho práva, že proti napadnutému rozhodnutiu nie je prípustný žiaden opravný prostriedok.»

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka žiada, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa E. K. S., s.r.o. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 20 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 1 Protokolu č. 1 k dohovoru, uznesením Krajského súdu v Nitre zo dňa 31. októbra 2011, č. k. 25 CoE/82/2011-50, porušené bolo.

2. Uznesenie Krajského súdu v Nitre zo dňa 31. októbra 2011, č. k. 25 CoE/82/2011-50 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi E. K. S., s.r.o. sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 1 000 eur (slovom tisíc eur), ktoré mu je Krajský súd v Nitre povinný zaplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Nitre je povinný uhradiť sťažovateľovi E. K. S., s.r.o. náhradu trov právneho zastúpenia, vrátane DPH, na účet jeho právneho zástupcu do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení základného práva a práva na spravodlivé súdne konanie zaručených v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s právom na ochranu vlastníctva zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a v čl. 1 dodatkového protokolu, ktoré má spočívať v sťažovateľkou tvrdenom svojvoľnom výklade a uplatňovaní právomoci exekučného súdu upravenej príslušnými ustanoveniami Exekučného poriadku, pretože krajský súd sa stotožnil so závermi okresného súdu, ktorý si podľa sťažovateľky osvojil právomoc, *„ktorú za daných okolností nemal a nemohol mať“*, z čoho v konečnom dôsledku vyplynul nesúhlas sťažovateľky s jeho postupom a rozhodnutím.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažnosti zisťoval, či postup alebo napadnuté rozhodnutie krajského súdu nevykazujú znaky svojvoľného (arbitrárneho) konania spôsobilého porušiť označené práva sťažovateľky, pričom sa sústredil predovšetkým na jej argumenty o *„ústavne neudržateľnej svojvôli pri výklade právomoci exekučného súdu nevydať poverenie“*, pretože § 44 ods. 2 Exekučného poriadku *„nezakladá oprávnenie exekučného súdu vecne preskúmať exekučný titul pri rozhodovaní o žiadosti súdneho exekútora o udelenie povolenia na vykonanie exekúcie“*.

1. K namietanému právu na spravodlivé súdne konanie

V súvislosti s namietaným porušením čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru z judikatúry ústavného súdu (m. m. II. ÚS 71/97, I. ÚS 227/2012) vyplýva, že medzi obsahom týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť.

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné v prvom rade pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00).

Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

„Keďže ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku zakotvuje pre exekučný súd povinnosť už pri rozhodovaní o udelení poverenia na vykonanie exekúcie preskúmať súlad exekučného titulu so zákonom, je preto povinný aj v tejto fáze konania prihliadnúť na to, či sú tu dôvody neprípustnosti exekúcie vykonávanej na základe rozhodcovského rozsudku, tak ako tieto vyplývajú z ust. § 45 ZRK. V prípade ich zistenia preto súd musí žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietnuť. Jediným obmedzením exekučného súdu v tejto fáze je, že vzhľadom na neúčast' povinného v tejto etape konania, sa nemôže zaoberať tými dôvodmi neprípustnosti exekúcie, na ktoré môže prihliadnúť len na návrh (§ 45 ods. 1

písm. a) v spojení s ods. 2 ZRK). Takýto postup je nielen v súlade so zásadou hospodárnosti exekučného konania a logikou veci, ale je plne súladný i s rozhodnutím Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-40/08 Asturcom Telecomunicaciones SL proti Cristina Rodrigues Nogueira. V tejto veci Súdny dvor zaujal stanovisko, podľa ktorého vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na nútený výkon právoplatného rozhodcovského nálezu, vydaného bez účasti spotrebiteľa, musí aj bez návrhu posúdiť neprimeranosť rozhodcovskej doložky, obsiahnutej v zmluve, uzavretej predávajúcim alebo poskytovateľom so spotrebiteľom, a ak ide o neprimeranú doložku, prináleží tomuto súdu vyvodit' všetky dôsledky, ktoré z toho vyplývajú podľa vnútroštátneho práva, aby sa uistil, že spotrebiteľ nebude uvedenou doložkou viazaný.

Právnym základom ochrany spotrebiteľa a spotrebiteľskej zmluvy je článok 153 Zmluvy o založení Európskej únie a smernica Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Spotrebiteľská zmluva je v našom právnom poriadku definovaná ust. § 52 Občianskeho zákonníka ako každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Podmienkou pre posudzovanie zmlúv ako spotrebiteľských je skutočnosť, že zmluvnými stranami sú dodávateľ a spotrebiteľ, pričom jej charakteristickým znakom je to, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom za podmienok, ktoré si vopred určil dodávateľ, bez možnosti spotrebiteľa tieto podmienky individuálne ovplyvniť. Tieto zmluvy sú spravidla vopred pripravené na formulároch a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu tejto zmluvy, alebo jej zmeny.

Odvolací sud posudzujúc prejednávajúcu vec vo svetle zhora uvedených záverov, ako i citovanej právnej úpravy, dospel k záveru o vecnej správnosti preskúmaného rozhodnutia súdu prvého stupňa. Niet totiž sporu o tom, že právnym základom zmluvného vzťahu účastníkov je Zmluva o vydanie a používanie kreditnej karty, uzatvorená právnym predchodcom oprávneného T. bankou a.s. a povinnou dňa 03.05.2004, ktorej predmetom je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov povinnej- vo forme úveru. Nepochybne ide o zmluvu spotrebiteľskú podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, uzatvorenú štandardným formulárovým systémom, a preto súd prvého stupňa správne postupoval, keď bez návrhu podrobil túto zmluvu súdnej kontrole a zisťoval, či plnenie uplatnené v tomto konaní sa nevymáha na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky v nej obsiahnutej. V plnom

rozsahu sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa o tom, že rozhodcovská doložka dohodnutá v článku 4.9.1 všeobecných obchodných podmienok je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a s poukazom na ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka tým i absolútne neplatnou, keďže celkom zjavne spôsobuje značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, a to v neprospech spotrebiteľa. Takto predstavuje výrazný zásah do práv a povinností účastníkov zmluvy, pretože nie súd, ale rozhodca rozhodne o právach a právom chránených záujmoch a výsledkom je nový kvalifikovaný záväzok. Podstatnou z hľadiska vyslovenia absolútnej neplatnosti tohto dojednaní je skutočnosť, že táto podmienka nebola so spotrebiteľom individuálne dojednaná a celkom zjavne spotrebiteľ nemal reálnu možnosť ju ovplyvniť, resp. toto dojednanie vylúčiť. Sú preto namieste obavy, že povinná si z takéhoto fakticky nerovnovážneho vzťahu ďalší postup vo veci, akým je rozhodcovský proces, nedokázala náležite uvedomiť, pričom navyše ani nemala iný výber vzhľadom na splnenie rozhodcovskej doložky s ostatnými štandardnými podmienkami, zmluvu ako celok buď odmietnuť, alebo podrobiť sa všetkým všeobecným podmienkam poskytovania úveru, a teda aj rozhodcovskému konaniu. Významnou je i skutočnosť, že podmienka bola paušálnym spôsobom v zmluve zakotvená ešte pred vznikom samotnej zmluvy i napriek tomu, že má zásadný dopad na vzťahy medzi dodávateľom a spotrebiteľom. Je notoriou, že v spotrebiteľských veciach zvlášť vznikajú pochybnosti o objektívnosti rozhodcovského procesu s ohľadom na ochranu spotrebiteľa ako slabšiu stranu v konaní, pričom i ostatné podmienky rozhodcovského konania sú skôr len indikátorom, do akých polôh môže viesť dojednávanie rozhodcovského konania so slabšou stranou zmluvného vzťahu. Je preto dôvodný záver, že takto formulovaná rozhodcovská doložka je neplatná, ako už bolo vyššie uvedené. Pokiaľ teda právomoc rozhodcovského súdu bola založená na absolútne neplatnom zmluvnom dojednaní, je nesporné, že rozhodcovský rozsudok ako celok bol vydaný v rozpore so zákonom a nemôže byť (a to ani sčasti) spôsobilým exekučným titulom, na základe ktorého by oprávnenému voči povinnej vznikol nárok, ktorého vymoženia by sa mohol v rámci exekúcie domáhať.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil tak, ako je uvedené v enunciiate tohto rozhodnutia. “

Z citovaného rozhodnutia krajského súdu (v spojení s jemu predchádzajúcim rozhodnutím okresného súdu, ktoré je potrebné vnímať ako celok, pozn.) je zrejmé, že jeho východiskovou premisou bola aplikácia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, z ktorého vyplýva pre exekučný súd zmocnenie ex offio skúmať pri podaní žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie súlad tejto žiadosti, ako aj súlad návrhu na vykonanie exekúcie a v neposlednom rade aj súlad exekučného titulu so zákonom. Keďže v danom prípade bolo exekučným titulom rozhodnutie rozhodcovského súdu, ktorého právomoc bola založená rozhodcovskou doložkou v spotrebiteľskej zmluve, tak zákonom, s príslušnými ustanoveniami ktorého mal byť exekučný titul v súlade, bol predovšetkým Občiansky zákonník upravujúci aj problematiku spotrebiteľských zmlúv.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd predovšetkým zoberal do úvahy, že tak ako v konaní pred okresným súdom, tak aj pred krajským súdom prichádzala do úvahy aplikácia dvoch skupín vzájomne súvisiacich právnych predpisov. Prvá z nich obsahovala vnútroštátne a medzinárodné právne pravidlá týkajúce sa spotrebiteľských zmlúv, resp. ich právneho režimu a podmienok platnosti podľa vnútroštátneho a európskeho (úniového) práva. Pokiaľ ide o vnútroštátne právne predpisy (rozumej právne predpisy účinné v čase uzavretia spornej zmluvy, pozn.), v okolnostiach prípadu bol významný zákon č. 150/2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (§ 52 až § 54), zákon č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov (§ 23a), ako aj zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov (§ 1 až § 3). Z komunitárneho práva ide o Smernicu Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Potrebu použitia tejto právnej úpravy v konaní pred exekučnými súdmi v prípadoch týkajúcich sa spotrebiteľských zmlúv výslovne potvrdil ústavný súd už v minulosti (I. ÚS 29/2011).

Napriek tomu, že vo veci označenej sťažovateľkou išlo o exekučné konanie, tak neprichádzal do úvahy len výklad a použitie Exekučného poriadku, ale dôvodné bolo aj použitie vnútroštátnych a medzinárodných predpisov o ochrane spotrebiteľa, ktorá má vlastnú tak vnútroštátnu, ako aj medzinárodnú (úniovú) úpravu. Ústavný súd obdobne

ako aj všeobecné súdy v tejto veci podotýka, že v exekučnom konaní, ktorému predchádzalo nerešpektovanie spotrebiteľskej zmluvy a následné rozhodcovské konanie ukončené rozhodcovským rozhodnutím ukladajúcim spotrebiteľovi finančné plnenie, je povinnosťou súdu skúmať podmienky platnosti takejto spotrebiteľskej zmluvy ex offa ešte pred samotným uplatnením príslušných ustanovení Exekučného poriadku. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje napr. na rozhodnutie Európskeho súdneho dvora vo veci Asturcom (C-40/08), ktorý potvrdzuje, že „vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku musí podľa vnútroštátnych procesných pravidiel preskúmať ex offa rozpor rozhodcovskej doložky s vnútroštátnymi predpismi... hneď potom ako je súd oboznámený s právnymi skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel“ (bod 53), pričom nutnosť postupu ex offa je daná povahou a významom verejného záujmu, z ktorého vychádza ochrana spotrebiteľa (vec Elisa Claro C-168/05, bod 38). Výsledky ex offa skúmania náležitostí a podmienok platnosti spotrebiteľskej zmluvy súdom sú potom rozhodujúce pre uplatnenie príslušných ustanovení Exekučného poriadku, čo má za následok buď nepokračovanie v exekučnom konaní (v prípade, ak bola zistená neplatnosť spotrebiteľskej zmluvy) alebo pokračovanie v exekučnom konaní udelením poverenia exekútorovi (ak je spotrebiteľská zmluva platná). Vychádzajúc z tejto analýzy ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažnosti konštatuje, že z rozsudku okresného súdu, ako aj krajského súdu (priložených k sťažnosti sťažovateľky) je zrejmé, že prvý z nich pri rozhodovaní použil oba spomenuté druhy právnej úpravy a na základe ex offa posúdenia platnosti spotrebiteľskej zmluvy a zistení neplatnosti rozhodcovskej doložky rozhodol o ďalšom „osude“ exekučného konania podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku tak, že exekútorovi zamietol žiadosť o udelenie poverenia na výkon exekúcie. S takýmto jeho postupom sa v napadnutom uznesení stotožnil aj krajský súd.

Výklad a uplatnenie označených predpisov exekučným súdom neobsahuje prvky svojvoľného (arbitrárneho) postupu, ako to tvrdí sťažovateľka, pretože krajský súd (a pred ním aj okresný súd, pozn.) použil obidva požadované druhy právnej úpravy v logickom vecnom a časovom slede a vyvodil z nich záver, ktorý sa stal rozhodujúcim pre uplatnenie jeho právomoci podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku. Nepripustenie pokračovania v exekučnom konaní použitím inštitútu upraveného v Exekučnom poriadku (§ 44 ods. 2)

možno v okolnostiach prípadu posúdiť ako súladné s vnútroštátnou a úniou právnou úpravou, v dôsledku čoho predstavuje efektívny prostriedok ochrany spotrebiteľa.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že postup a napádané uznesenie krajského súdu nesignalizujú svojvoľný výklad a aplikáciu príslušných ustanovení Exekučného poriadku, ktoré by mohli mať za následok porušenie označených základných práv sťažovateľky. Krajský súd rovnako ako súd prvého stupňa dospel k záveru o neexistencii relevantného exekučného titulu (rozhodcovského rozsudku) na základe posúdenia rozhodcovskej doložky v spornej zmluve ako neprijateľnej podmienky podľa § 53 a § 54 Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov. Keďže rozhodcovská doložka nebola individuálne dojednaná a spôsobovala podľa názoru krajského súdu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, posúdil ju ako absolútne neplatnú. Záver krajského súdu teda vzhľadom na jeho oporu v zákone nemožno považovať za svojvoľný.

V každom prípade postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľky nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, pretože rozhodol plne v intenciách príslušných ustanovení právnych predpisov spôsobom, ktorý neodporuje ich zmyslu ani účelu.

Pokiaľ ide o námietku nedostatočného zdôvodnenia rozhodnutia krajského súdu vytykaného sťažovateľkou, ústavný súd uvádza, že v danom prípade zaujal podrobné stanovisko vo svojom rozhodnutí už okresný súd, pričom z citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil s právnymi názormi prvostupňového súdu, t. j. postupoval v súlade s § 219 Občianskeho súdneho poriadku. Vo svojej ustálenej judikatúre týkajúcej sa o. i. aj § 219 Občianskeho súdneho poriadku ústavný súd zdôraznil, že odôvodnenie rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09, IV. ÚS 86/2011). Vzhľadom na uvedené

nemožno urobiť záver ani o absencii náležitého odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Uvedené závery boli podkladom pre rozhodnutie ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľky v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Nad rámec ústavný súd podotýka, že nemožno akceptovať ani námietku sťažovateľky, že zamietnutím žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie jej bolo znemožnené domáhať sa od povinnej vrátenia plnenia, ktoré jej sťažovateľka na základe spornej zmluvy poskytla. Uvedený nárok sťažovateľky nebol vôbec dotknutý a jeho posúdenie nebolo ani pre rozhodovanie okresného súdu a krajského súdu v danej veci relevantné. Z okolností prípadu vyplýva, že posudzovaná bola len platnosť rozhodcovskej doložky, a tým aj platnosť rozhodcovského rozsudku ako takého, a nie hmotnoprávneho nároku sťažovateľky. Aj keď krajský súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie okresného súdu, ktorým bola zamietnutá žiadosť o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie z dôvodu neplatnosti exekučného titulu (a tým absencie jedného z predpokladov exekúcie), uvedené nebráni sťažovateľke domáhať sa na príslušnom súde podľa platných procesných predpisov vydania rozhodnutia, ktorým jej súd prizná uvedený nárok vyplývajúci zo spornej zmluvy (napr. I. ÚS 227/2012, III. ÚS 161/2012).

2. K namietanému právu na ochranu majetku

Keďže sťažovateľka namietala porušenie čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu iba v príčinnej súvislosti s porušením čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie ústavný súd nezistil, nadväzne na uvedené nemohlo objektívne dôjsť ani k porušeniu práv zaručených v čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní ako zjavne neopodstatnenú odmietol (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ako aj rozhodnutie o priznaní finančného zadosťučinenia a úhrady trov konania je viazané na vyslovenie porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľky (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o týchto častiach sťažnosti už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. júna 2012